

Briefkaarten van het front – deel 1

Een Italiaanse frontsoldaat in Stalingrad mist Napoli

De bel klinkt schel. Binnen klinkt gestommel, ik hoor gehijg achter de houten poort. Het duurt lang. Het plastic bekertje met koffie voelt warm in mijn verkleumde handpalm. Buiten is het koud, waterkoud. Het trappenhuis van het Napolitaanse 'palazzo', zoals de oude herenhuizen genoemd worden, is vies en versleten. De verf bladdert van de smerige, gelige muren. Er ontbreken kleine tegels in het pavement van de trappen. Hier en daar is er provisorisch een andere tegel ingelegd. De trap verandert met de tijd in een chaotisch mozaïek van kleuren en afmetingen. Op routine kijk ik naar links, een raampje, op ongeveer vijf passen van de voordeur. Ik hoor geschuif van zware spullen. Dan verschijnt het hoofd van een oude dame. Signora Pennasilico kijkt nors door het glas van haar berghok naar de gestalte voor haar voordeur. Dan herhalen zich de gebeurtenissen in omgekeerde volgorde. Spullen worden teruggeschoven, gestommel klinkt door de kamer, het gehijg komt dichterbij. Het wachten is bijna voorbij. Dan schuift de poort op een kier.

Mevrouw Pennasilico is oud. Ik schat haar tussen de 80 en 90 jaar oud. Ze heeft een okergroene doek om haar hoofd gebonden, als een soort tulband. Haar bril heeft twee enorme glazen die haar ogen vergroten. Haar glimlach is vertederend, ook al zijn al haar tanden verdwenen. Maar het meest opvallend aan mevrouw Pennasilico is haar lengte. Ze is klein. Erg klein. Om met haar te praten moet ik vooroverbuigen. Het voelt verraderlijk, alsof er een kind tegenover je staat. Mevrouw Pennasilico gaat een keer per week naar buiten om boodschappen te doen. Dat is de zwaarste klus van de week. Het gesjouw met de tassen naar de derde verdieping put haar uit. Maar dan kan ze er weer een week tegenaan. Ze houdt niet van de kou, het vocht kruipt in haar muren en botten. Van bezoek houdt ze ook niet, haar kinderen zijn al jaren bij haar weg.

'Soms, met kerst of op mijn verjaardag belt mijn zoon. Maar hij zegt altijd dat het vocht in de muren niet weg kan. 'We zijn nu eenmaal een stad van de zee, moeder', zegt hij dan. Dat is natuurlijk ook zo. Ik begrijp dat wel. Hij heeft het ook druk. Hij werkt bij de telefoonmaatschappij, wist je dat? Hij werkt voor de staat. Dat vind ik fijn. Het lijkt me ook ingewikkeld om iedereen met een telefoon te helpen.'

Ze is blij met de koffie en geeft me zoals altijd een ferm kneepje in mijn kin. Wanneer ik de woonkamer annex slaapkamer binnenstap om de vochtplekken in de muren te bekijken draait de klok geruisloos zestig jaar terug. Statige zwart-witte familieportretten sieren de wand. Boven haar bed hangt een portret van Mussolini, Il Duce. Bijna alles is van hout. Het bed heeft robuuste, zware houten uiteinden met frivole uitgesneden figuren. In de keuken staan potten en pannen met een ontwerp dat ik nog nooit eerder heb gezien. Het materiaal lijkt wel ijzer, dik en onverwoestbaar.

'Mijn zoon was voor het laatst hier om de spullen van zijn overleden vader op te halen. Dat was in 1995. Nu woon ik hier alleen. Toch is het goed zo. Ik ben hier met mijn man, ik weet zeker dat hij er is. En iedere avond praat ik met hem, zijn foto's blijven voor altijd. Ik hoop dat ik hem snel weer zie. De ogen achter de grote glazen worden vochtig.

De eenzaamheid van het vrouwtje doet me verdriet. Ze leeft nog steeds in een andere, oude wereld die al decennia niet meer bestaat. Ik geloof niet dat ze enig idee heeft van wat er zich er achter de muren van het trappenhuis afspeelt. Het is dus toch blijkbaar mogelijk, blijven leven in een wereld die je niet los wilt laten.

'Maar wat doet u nog meer?'

'Wat bedoel je?'

Ze kijkt me verlegen aan, bijna bang, haar lippen nerveus en krampachtig samentrekkend.

'Nou, u praat dus met uw man, soms met uw zoon. Maar verder?'

'Ik doe dus ook boodschappen en tussen de middag kook ik.'

'En verder?'

'Verder eigenlijk niets. Of...'

'Of?'

'Ik wacht tot mijn broer terugkomt.'

'Uw broer? Waar is hij naar toe?'

'Naar Stalingrad.'

'Stalingrad?'

'Ja, naar Stalingrad, in de Sovjet Unie.'

'Wanneer komt hij terug?'

'Dat weet ik nog niet.'

'Maar sinds wanneer is hij daar dan?'

'Sinds 1942.'

Dan zet ze een doos op tafel.

Ze klopt het stof eraf en haalt het deksel eraf.

Er verschijnt een foto. En een ansichtkaart.

Ze haalt haar neus op.

'Hij heeft al een hele tijd niets van zich laten horen'.

